

ГЕНДЕРНА ПСИХОЛОГІЯ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	Для всіх (окрім С - Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини)
Спеціальність	Для всіх (окрім С4)
Освітня програма	Для всіх (окрім С4 Прикладна психологія)
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	2 курс, осінній/весняний семестри
Обсяг дисципліни, розподіл годин за аудиторними заняттями та самостійною роботою	2 кред. ЄКТС/60 годин лекції – 16 годин, семінарські – 14 годин, самостійна робота – 30 години
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік / модульна контрольна робота
Розклад занять	https://schedule.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Сербова Ольга Вікторівна, доцентка кафедри психології та педагогіки https://psy.kpi.ua/serbova/ https://psy.kpi.ua/vikladachi/
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/NzExNTM3MDQ4MjIy?cjc=6ai7osx

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Гендерна психологія» – вибіркова освітня компонента. Вхідження у європейське співтовариство вимагає перебудови усіх соціальних інституцій та процесів на нові демократичні принципи, вільні від будь-якої форми дискримінації, зокрема й за гендерними ознаками. Актуальність підкреслюється реалізацією Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти «Освіта: гендерний вимір – 2021», метою якої є забезпечення комплексного впровадження принципів гендерної рівності у сфері освіти та визначення шляхів гендерного підходу в зазначеній сфері відповідно до світових демократичних засад. В українському суспільстві відбуваються суттєві зміни в осмисленні та легітимації гендерних відносин, постійно здійснюються кроки із запровадження інституційного механізму забезпечення гендерної рівності. Успішне регулювання гендерних відносин передбачає утвердження цінності гендерної рівності як у суспільстві загалом, так і в різних його інституціях зокрема. Це, насамперед, недопущення гендерної дискримінації, забезпечення рівних можливостей, унеможливлення проявів гендерно зумовленого насильства (ГНЗ) тощо.

Вивчення дисципліни спрямовано на формування гендерної компетентності, що означає впровадження цілеспрямованої діяльності, у результаті якої здобувачі вищої освіти мають демонструвати компетентність у ситуаціях із вираженою гендерною складовою, яка набувається у засвоєнні гендерних знань, умінь і способів гендерно коректної поведінки. Формування гендерної компетентності здобувачів вищої освіти охоплює два рівні: когнітивний (знання) та емоційно-мотиваційний (переживання, потреби) та впливає і на поведінковий (вольовий) рівень, – діяти для попередження проявів гендерної дискримінації та встановлення гендерної рівності.

Освітній процес включає в себе різноманітні форми та види роботи: будується на основі лекційних та семінарських занять; включає проведення лекцій в інтерактивному форматі індивідуальну і групову роботу; роботу під керівництвом викладача та самостійне опрацювання матеріалу; практичну роботу з попереднім плануванням та наступним контролем виконаних завдань, практичні вправи, проблемні запитання. У роботі зі здобувачами вищої освіти використовуються такі основні методи: розповідь, пояснення, обговорення; аналіз літератури; метод фільм-аналізу.

Метою викладання навчальної дисципліни «Гендерна психологія» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними напрямками досліджень гендерних аспектів різноманітних явищ соціально-психологічного характеру, диференційним аналізом проблем гендерних відмінностей, гендерної ідентичності та гендерних стереотипів; формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Прикладні аспекти вивчення гендеру сприятимуть розумінню здобувачами вищої освіти стратегій підтримки самореалізації особистості у суспільстві з врахуванням гендеру; допоможуть рефлексувати власні гендерні стереотипи та гендерні установки, усвідомити їх вплив на характер соціальних контактів.

Завданням дисципліни є формування таких програмних результатів навчання:

- знань про теоретичні та методологічні засади гендерної психології;
- знань про історію формування гендерної психології;
- знань про систему основних понять гендерної психології;
- знань про механізми впливу основних інститутів соціалізації на формування гендерних атитюдів, стереотипів, уявлень;
- знань про структуру та сутність гендерних характеристик особистості;
- знань про психологічні чинники гендерної асиметрії та гендерно зумовленого насильства;
- знань про основні методи вивчення гендерних характеристик особистості.
- адекватно застосовувати основні терміни та поняття гендерної психології у публічних дискусіях;
- відповідно до мети застосовувати стратегії та методи психологічного дослідження гендерних характеристик особистості;
- застосовувати психологічні концепції гендеру для критичного аналізу життєвого досвіду, спілкування, суспільних процесів та історичних подій;
- відрізняти стереотипи масової свідомості від об'єктивних даних;
- ефективно спілкуватися щодо гендерних питань в усній та письмових формах, спираючись на наукові психологічні дослідження;
- використовувати знання гендерної психології в різних сферах професійної діяльності та профілактиці гендерно зумовленого насильства.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачу бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами наукових інститутів та бібліотек.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей: філософії, менеджменту, історії тощо. Дисципліна перебуває у певному зв'язку з іншими дисциплінами соціально-логіко-гуманітарного блоку, що створюють загальну світоглядну і методологічну основу для сприйняття здобувачами вищої освіти змісту пропонованої дисципліни.

3. Зміст навчальної дисципліни:

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СРС
1	2	3	4	5
Тема 1 Гендерна психологія: предмет, завдання, становлення	6	2	2	2
Тема 2. Психологія гендерної соціалізації. Суть та витоки гендерних стереотипів	7	2	2	3
Тема 3. Гендерна роль: соціально-психологічний аспект	7	2	2	3
Тема 4. Гендерна ідентичність і сексуальна орієнтація особистості	7	2	2	3
Тема 5. Психологія гендерно зумовленого насильства (ГНЗ)	7	2	2	3
Тема 6. Гендерна психологія спілкування	7	2	2	3
Тема 7. Гендерна рівність. Гендерна нерівність. Сексизм та гендерна дискримінація	7	2	2	3
Підготовка до МКР	4			4
МКР	2	2		
Підготовка до заліку	6			6
Всього годин	60	16	14	30

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література

1. Богдан Ж., Мовчан Я. Гендерна психологія : навчально-методичний посібник для здобувачів другої (магістерської) вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. Харків : Друкарня Мадрид, 2021. 155 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/51465>

2. Заграй, Л. Д. Теорії гендеру: гендерні дослідження у психології : навч. посіб. Міністерство освіти і науки України, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». -Івано-Франківськ: К.Т. Петраш, 2019. 263 с. **Друковане видання з фонду бібліотеки КПІ:** <https://discovery.kpi.ua/Record/000611942>

3. Сербова О.В. Напрями соціалізації особистості. *Соціальна психологія* : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Сербова, О. Л. Туриніна, О. В. Москаленко, С. О. Хілько, В. О. Чумаков. 2-е вид., перероб. і допов. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. С. 150–214. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/66792>

4. Панчук Н. П. Гендерна психологія: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною

програмою Практична психологія спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 273 с. <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7475>

5. Щотка О.П. Гендерна психологія: навч. посіб. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 358 с. <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/2157/1/Gender-Psychology-Shchotka.pdf>

4.2 Допоміжна література:

1. Акбаш, К. С., Пасічник Н.О., Ріжняк Р.Я. Теоретико-прикладні основи гендерних досліджень: навч. посіб. Кропивницький : В.Ф. Лисенко, 2019. 336 с. **Друковане видання з фонду бібліотеки КНП:** <https://discovery.kpi.ua/Record/000605299>

2. Андрусак І. П. Домашнє насильство представників ЛГБТ та квір-спільнот. *Аналітичне-порівняльне правознавство*. редкол.: Ю. М. Бисага (голов. ред.), В.В. Заборовський, Д. М. Бєлов, С. Б. Булеца та ін.; ДВНЗ «УжНУ» Ужгород, 2024. №1. С. 17-22. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/66862>

3. Бочек О. І. Гендерно зумовлене насильство в реаліях війни РФ проти України: правові аспекти. *Наука і правоохорона*. 2022. № 4. С. 130-139. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nip_2022_4_14

4. Бухтіярова І. Г., Бухтіяров О. А. Особливості генезису гендерного насильства. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. № 2. 2020. С. 73–75.

5. Вихор С. Законодавче забезпечення гендерної рівності в освітньому просторі України. Сучасні стратегії гендерної освіти в умовах євроінтеграції, 10–11 вересня 2020 р. / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка ; за заг. ред. В. П. Кравця, О. М. Кікінежді. Тернопіль : TNPU, 2020. С. 10–12.

6. Вояк Х. Гендерний дискурс у сучасній українській політиці. Сучасні стратегії гендерної освіти в умовах євроінтеграції, 10–11 вересня 2020 р. / Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; за заг. ред. В.П. Кравця, О. М. Кікінежді. Тернопіль : TNPU, 2020. С. 15–17.

7. Грицанюк, В. В. Особливості запобігання гендерно зумовленому насильству в Україні. *Публічне управління та соціальна робота*, 2, 2023є С. 46-51. http://nbuv.gov.ua/UJRN/pbasw_2023_2_9

8. Говорун Т. В., Кізь О.Б., Кікінежді О.М. Гендерна терапія як інновація у роботі психолога з молодим подружжям. Інноваційні технології розвитку психологічних ресурсів особистості: колективна монографія / відпов. ред. Н.І.Тавровецька. Херсон : Вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2019. С. 7- 27.

9. Демиденко Н.М. Гендерний паритет на українських землях у XIV-XVII ст.: права жінки у шлюбі. Вісник національного університету міністерства оборони України. 2023. №4. С.66-71. URI: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/280098/276317>

10. Демчина О. Гендерна толерантність як соціально-психологічний феномен. *Збірник наукових праць: психологія*. 2019. Вип. 23. С. 35-41. http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpfsp_2019_23_6

11. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі : науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України / за заг. ред. М. І. Хавронюка. Київ : Ваїте, 2019. 288 с.

12. Жінка в Україні. Міжвідомчий науковий збірник / За редакцією Комарової А. І., Київ, 2019. Том 30, 32, 42.

13. Журнал «Спільне». Гендер і праця. URI: <https://commons.com.ua/ru/zhurnal-spilne-6-gender-i-pratsya/>

14. Закон України «Про забезпечення гендерної рівності чоловіків і жінок». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
15. Звіт Індексу гендерного розриву 2020 (Global Gender Gap Report) URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2020.pdf.
16. Етичний кодекс щодо гендерно чутливої політики // Internews Ukraine, 2019. URL: <https://irrp.org.ua/v-ukrayini-z-yavivsyatichniy-kodeks-shhodo-genderno-chutlivoyi-politiki>.
17. Ідея та цінність гендерної рівності у політиці Європейського Союзу. URI: <http://povaha.org.ua/ideya-ta-tsinnist-hendernoji-rivnosti-u-politytsi-evropejskoho-soyuzu/>
18. Комарніцька, Л. М., Завадська, І. М. Гендерна ідентичність як психологічний феномен. *Інклюзія і суспільство* 2024. (2). С. 82-87. <https://journals.kpdi.in.ua/index.php/inclusion-society/article/download/136/133>
19. Костіна Т. , Булах І. Гендерно зумовлене насильство та його види: домашнє насильство. *Вісник Львівського університету. Серія : Психологічні науки*. 2021. Вип. 11. С. 80-86. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlups_2021_11_13
20. Куравська Н. Прояви психологічних проблем гендерного характеру в організаціях. *Збірник наукових праць: психологія*. 2019. Вип. 24. С. 94-102. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpsf_2019_24_12
21. Куравська Н. Психологічні технології подолання гендерних стереотипів в організаціях. *Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки*. 2019. Вип. 22. С. 32-38. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vpu_filos_psihol_2019_22_7
22. Максименко О., Кізь О. Соціально-психологічна характеристика гендерночутливої корпоративної культури. *Colloquium-journal*. Warszawa, 2024. 35 (228), Część 1. С.68-73. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/35154>
23. Основи вікової та гендерної психології: навч. посіб. за заг. Ред.Т.В. Петровської. Київ: Видавець Позднишев, 2021. 192 с. https://reposit.uni-sport.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/5277/%D0%9E%D1%80%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BC%D0%B0%D0%B3._%D1%84..pdf?sequence=1&isAllowed=y
24. Питання гендерної рівності. URL: <https://tax.gov.ua/baneryi/zabezpechennya-rivnih-prav-ta-mojlivostey-jinok-i-cholovikiv/432409.html>.
25. Плетка О. Т. Гендерна чутливість в освіті: управлінський аспект: методичні рекомендації для керівників закладів освіти. Київ: Талком, 2023. 27 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740225/1/%D0%9F%D0%BB%D0%B5%D1%82%D0%BA%D0%B0%20%D2%91%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D1%80.%20%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%20%D1%80%D0%B5%D0%BA.%20%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA%20%282%29.pdf>
26. Політова, А. С. Протидія гендерно зумовленому насильству як європейська цінність. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. (4). С. 35-41. https://www.academia.edu/download/100195153/4_3_2022.pdf#page=35
27. Про схвалення Концепції комунікації у сфері гендерної рівності: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1128-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1128-2020-%D1%80#Text>.
28. Про утворення Комісії з питань координації взаємодії органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2020 р. № 784 «Про утворення Комісії з питань координації взаємодії органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-utvorennya-komisiyi-z-pitan-koo-784>.

29. Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки. Мир. Безпека». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_669#Text.
30. Руденок А. І., Петяк О.В., Ігумнова О.Б. Гендерні аспекти газлайтингу як форми психологічного насильства у сім'ї. *Науковий вісник Сіверщини. Серія : Освіта. Соціальні та поведінкові науки*. 2021. № 2. С. 137-151. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/shsesbs_2021_2_14
31. Сербова О. В., Саєнко С. В., Руденко О. В. Модель формування гендерної чутливості в профорієнтаційній роботі / *Психологія та соціальна робота. Psychology and social work*. Одеса «Астропринт», 2021. Випуск 2 (54). С. 214-227. DOI: [https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.2\(54\).241397](https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.2(54).241397)
32. Ткалич М.Г. Гендерна психологія: навч. посіб. Київ: АКАДЕМІЯ, 2021. 248 с.
33. Товстуха О. М. Психологічні погляди на проблему гендерної рівності в Україні та світі. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2021. № 6(1). С. 111-117. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2021_6\(1\)_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2021_6(1)_11)
34. Чуйко О., Куравська Н. Гендер і кар'єра: навч. посіб. ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2019. 372 с.
35. Gender Mainstreaming in Practice: A Handbook by the UNDP. URL: www.undp.org/gender/docs/RBEC_GM_Manual.pdf.
36. Gender in a Social Psychology Context <https://oxfordre.com/psychology/view/10.1093/acrefore/9780190236557.001.0001/acrefore-9780190236557-e-309>
37. Doris Buss Racing populations, sexing environments: the challenges of a feminist politics in international law. *Legal Studies*, Volume 20, 2000. Issue 4, pp. 463–484.
38. Kaminska, N., Loshchykhin, O., Romanova, N. The role of the OSCE in ensuring gender equality into policies and practices. *Fundamental and Applied Researches in Practice of Leading Scientific Schools*, 2019, № 34(4). С. 87–91. Retrieved from <https://farplss.org/index.php/journal/article/view/662>.
39. National Action Plan on implementation of UN Security Council Resolution № 1325 «Women. Peace. Security» till 2020. Available at: <https://www.lse.ac.uk/women-peace-security/assets/documents/2019/ NAP/Ukraine-NAP-2016-2020.pdf>.

6. Навчальний контент

Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СРС)
1	Тема 1. Гендерна психологія: предмет, завдання, становлення Гендерна психологія в системі міждисциплінарного знання про гендер. Категоріальний апарат гендерної психології Центральні поняття «стать» та «гендер». Гендерна система. Гендерні стереотипи. Категорії «маскулінність» та «фемінність». Гендерні ролі. Гендерна ідентичність. Методологія гендерних досліджень. Гендерний підхід. Гендерна теорія. Розвиток гендерної психології. Фемінізм та розвиток гендерної психології. Завдання гендерної психології на сучасному етапі Завдання на СРС: І. Відповіді на питання для самоперевірки: - Сутність поняття «гендер» у його співвідношенні з поняттям «стать». - Еволюція уявлень про гендер та його сучасну концептуалізацію у психології, різні психологічні теорії, які слугують основою для сучасних психологічних

	досліджень гендеру. 3. Своріть схему, в якій відобразить взаємозв'язки гендерної психології з гендерологією, феміністикою та соціальною психологією. 4 В чому полягає відмінність гендерної психології від психології статі? II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
2	Тема 2. Психологія гендерної соціалізації Суть та витоки гендерних стереотипів Поняття гендерної соціалізації. Гендерна соціалізація як міждисциплінарна галузь дослідження соціальних наук. Гендерна система. Різні теоретичні пояснення процесу усвідомлення себе представником певної статі та засвоєння гендерної ролі: психоаналіз, теорія наuczіння, когнітивна теорія, теорія гендерної схеми, теорія «нової психології статі». Механізми гендерної соціалізації. Основні агенти гендерної соціалізації. Роль гендерних стереотипів у життєдіяльності особистості. Види гендерних стереотипів, їх прояви у мові, медіа та рекламі. Психологічні та соціальні функції гендерних стереотипів та їх вплив на розвиток особистості. Кроскультурні дослідження гендерних стереотипів. Гендерна сегрегація. Онтогенетична динаміка та зміни у зв'язку з суспільними трансформаціями та лібералізацією сексуальності. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Значимість агентів соціалізації на різних етапах життєвого шляху. 2. Фази гендерної соціалізації. 3. Гендерна ресоціалізація. 4. Значення в процесі формування та розвитку гендерних стереотипів ментальних рис населення та пануючих в різні історичні періоди світоглядно-ідеологічних концептів і соціальних програм. 5. Гендерні стратегії у колективній пам'яті, як невіддільна частина культурних традицій народу. 6. Зміни стереотипів під впливом цивілізаційних чи економічних трансформацій, або зміни ідеологічної та/чи політичної кон'юнктури. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
3	Тема 3. Гендерна роль: соціально-психологічний аспект Гендерна роль у структурі соціальних ролей особистості. Поняття гендерної ролі. Традиційні гендерні ролі. Норми жіночої та чоловічої гендерної ролі. Нормативний контроль. Рівні вивчення гендерних ролей. Гендерно-рольовий конфлікт. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Встановіть зв'язок між різновидами стереотипів та їх характеристиками. 2. Проаналізуйте українську народну творчість з точки зору традиційності трансльованих ними норм та ролей. 3. Підберіть 10 приказок, де прописується традиційна роль жінки та чоловіка. II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
4	Тема 4. Гендерна ідентичність і сексуальна орієнтація особистості Структура, види та розвиток гендерної ідентичності. Гендер та сексуальність. Сексуальна ідентичність. Види гендерної ідентичності. Розвиток гендерної ідентичності. Феномен «queer-ідентичність». Дослідження проблем трансгендерності в Україні. Сексуальна орієнтація особистості. Небезпеки, з якими стикаються представники ЛГБТ+. Захист та підтримка представників спільноти ЛГБТ+. Завдання на СРС: I. Розкрийте поняття : 1. Стать: жіноча, чоловіча, інтерсекс. 2. Цисгендер. Трансгендер.

	3. Сексуальна орієнтація: гетеросексуальна; бісексуальна, гомосексуальна; асексуальна. 4. ЛГБТ+ II. Огляд основної та додаткової літератури по темі та додаткових ресурсів.
5	Тема 5. Психологія гендерно зумовленого насильства (ГНЗ). Поняття гендерного насильства. Соціальні норми. Насильство як не норма. Види насильства. Ознаки гендерно зумовленого насильства: психологічні, фізичні, економічні, сексуальні. Умови трансформації соціальних норм в суспільстві. Гендерне насильство в контексті війни в Україні профілактики та попередження домашнього насильства Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Феміністичне мистецтво проти насильства. 2. Офіційні дані щодо домашнього насильства в Україні 3. Законодавча база боротьби з насильством щодо жінок 4. Аналіз впливу соціальних та культурних умов, які сприяють поширенню гендерно зумовленого насильства. 5. Виділіть основні чинники ризику гендерно зумовленого насильства в українських реаліях: II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
6	Тема 6. Гендерна психологія спілкування Гендер у мовному вимірі. Вплив мовних значень та мовленнєвих практик на формування гендерної ідентичності. Лінгвістична гендерологія. Гендерна асиметрія в мові. Гендерночутлива мова. Коректна лексика. Власне ім'я. Андроцентризм у мові. вживання фемінітивів. Мовний сексизм. Гендерні особливості спілкування Гендер та вербальне спілкування. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Дослідження взаємозв'язку мови та гендеру. 2. Проаналізуйте публікації в журналах АПА (Psychology of Men & Masculinity; Feminism & Psychology; Psychology of Women Quarterly; Women & Therapy; Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity) та вітчизняних наукових виданнях (Актуальні проблеми психології, Проблеми політичної психології, Наукові студії з соціальної та політичної психології). З'ясуйте: чи піднімаються питання психології гендерного спілкування? У межах яких теоретичних напрямів здійснюються емпіричні дослідження гендерного спілкування в сучасній психології? Які провідні принципи, дослідницькі підходи та методи використані в дослідженнях? Чи представлені результати дослідження лінгвістичного конструювання гендеру? II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
7	Тема 7. Гендерна рівність. Гендерна нерівність. Сексизм та гендерна дискримінація. Гендерна рівність. Рівність прав. Рівність можливостей Гендерна рівноправність. Сприяння гендерній рівності та гідній праці. Гендерна нерівність. Сексизм. Гетеросексизм. Прояви дискримінації в різних сферах суспільного життя. Гендерна дискримінація. Логіка виникнення дискримінації. Форми дискримінації : пряма і непряма; утиск; підбурювання до дискримінації; пособництво в дискримінації. Завдання на СРС: I. Відповіді на питання для самоперевірки: Зробіть фото, які відображають явища сексизму та дискримінації навколо Вас. Оберіть та роздрукуйте три фото. Поміркуйте над питаннями: 1. Який гендерний стереотип представлений у цій ситуації?

	2. Наскільки він поширений? 3. Чому ця ситуація визначається ними як ситуація сексизму чи дискримінації? 4. Щодо кого виявляється пригнічення? 5. Яка його форма? Як можна запобігти цій ситуації? II. Огляд основної та додаткової літератури по темі.
8	Модульна контрольна робота

Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять:

сформувати у здобувачів вищої освіти: вміння окреслювати способи формування гендерну суспільством; виділяти ключові аспекти теорії та концепції гендерної ідентичності, структуру та етапи формування; класифікувати види та функції гендерних стереотипів, їх вплив на життєдіяльність індивіда; описувати феноменологію гендерних ролей; визначати ознаки гендерної нерівності в суспільстві; критично аналізувати психологічні праці, присвячені питанням статі та гендеру; використовувати методики для проведення емпіричних досліджень гендерних відмінностей у психології; враховувати гендерні особливості при організації своєї взаємодії з різними людьми; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

Семінарські заняття містять завдання проблемного та інтерактивного характеру:

- кейс проблемних завдань, які відтворюють ситуації із соціальної дійсності та створюють умови для операціоналізації теоретичних знань;

- завдання для гендерного аналізу різних соціально-психологічних феноменів на основі різних матеріалів: наукові статті, реклама, шкільні підручники, новини у ЗМІ, художні твори; практичні завдання, спрямовані на формування дослідницьких умінь; дискусії, ділові ігри, психологічні вправи та ін.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СРС)
1.	Тема 1. Гендерна психологія: предмет, завдання, становлення Питання для обговорення: 1. Гендерна психологія в системі міждисциплінарного знання про гендер. 2. Категоріальний апарат гендерної психології Центральні поняття «стать» та «гендер». Гендерна система. 3. Гендерний підхід. Гендерна теорія. Розвиток гендерної психології. Фемінізм та розвиток гендерної психології. 4. Завдання гендерної психології на сучасному етапі Завдання на СРС: Аналіз силабусу, базової та додаткової літератури. Пошук джерел.
2	Тема 2. Психологія гендерної соціалізації . Суть та витоки гендерних стереотипів Питання для обговорення: 1. Що таке гендерна соціалізація? 2. Які теорії гендерної соціалізації Вам відомі? 3. Розкрийте основні положення кожної з теорій 4. Назвіть психологічні механізми гендерної соціалізації. 5. Проаналізуйте роль різних агентів соціалізації на різних її етапах. 6. Розкрийте роль дитячої субкультури у гендерній соціалізації. 7. Соціально-детерміністські теорії гендеру: теорія соціалізації Т. Парсонса та Р. Бейлса. 8. Інститути та агенти соціалізації: родина, однолітки, засоби масової інформації. 9. Теорія «категоризації за ознакою статі» (драматургічного інтеракціонізму) І. Гофмана. 10. Стать як «перформенс», маскарад ідентифікацій. Концепція «перформенсу статі» Дж. Батлер.

	11. Функції гендерних стереотипів. 12. Залежність гендерних ролей від культури й епохи. 13. Статеврольовий опитувальник С. Бем. Фемінність, маскуліність і андрогінність. Поняття гіпергендерності. Суперечки з приводу опитувальника Сандри Бем і концепції андрогінії. 14. Підготувати на семінарське заняття по 3 фото (це може бути реклама з Інтернет чи з бігбордів у місті, з газет чи журналів), які відображають гендерні стереотипи, гендерну дискримінацію і сексизм (метод «photovoice» - фотозвіт). Вміти обґрунтувати свій вибір (напр., вид гендерного стереотипу, його оцінка, функції, його вплив на свідомість людей). 15. Структура гендерного стереотипу. 16. Навіщо нам потрібні гендерні стереотипи? Яка від них користь та шкода? 17. Зміст гендерного стереотипу. 18. Властивості гендерних стереотипів. 19. Гендерні стереотипи в українському контексті. 20. Підготувати матеріал, який висвітлює той чи інший вид гендерних стереотипів, зафіксованих в усній народній творчості (прислів'я, приказки і т.п.). 21. Які гендерні стереотипи є найбільш живучими і чому? Завдання на СРС: 1. Підготувати наукове повідомлення на одну із запропонованих тем: «ЗМІ в системі гендерної соціалізації особистості», «Партнерські і домінантно-залежні моделі гендерних відносин у сім'ї», «Дитячі ігри та казки як чинники гендерної соціалізації». 2. Практичне завдання «Дослідження гендерної соціалізації автобіографічним методом». 3. Виберіть декілька казок, де відображені явища з предметного поля гендерної психології. Підготуйтеся до обговорення на занятті психологічних та соціально-психологічних аспектів гендеру. 4. Зробіть аналіз наукових досліджень гендерного виховання на різних вікових етапах. 5. Попросіть 10 жінок та 10 чоловіків описати перші речі, які приходять їм в голову, коли вони чують слово «феміністка». Такий асоціативний експеримент дозволить виявити характер ставлення людей до цього терміну, а також дізнатись про зміст цієї категорії у буденному сприйнятті. Визначте частотність асоціації. Які категорії є найбільш частотними, які периферійними? Підрахуйте відсоток від загальної кількості висловлювань позитивних та негативних висловлювань. Хто (чоловіки чи жінки) дивиться на фемінізм більш позитивно? Для цього порівняйте число позитивних та негативних висловлювань у перших і других.
3	Тема 3. Гендерна роль: соціально-психологічний аспект. Питання для обговорення: 1. Гендерні стереотипи, які закріплюють рольові моделі поведінки. Як гендерні стереотипи створюють шаблон для гендерної ролі. 2. Рефлексія власних гендерних ролей. 3. Наявність яких гендерних ролей може скласти внутрішньоособистісний і міжособистісний конфлікт? 4. Визначте позитивні і негативні сторони засвоєння гендерних ролей. Завдання на СРС: 1. Гендерні дисгармонії та стиль життя: гендерно-рольовий інфантилізм; гендернорольовий дефіцит; атрофія гендерної ролі.
4	Тема 4. Гендерна ідентичність і сексуальна орієнтація особистості Питання для обговорення: 1. Бінарні та небінарні ідентичності. 2. Небінарні ідентичності: Андрогін. Бігендер. Гендерквір. Гендерфлюїд. Агендер. 3. Класичні стадії усвідомлення особистістю своєї гомосексуальності (Вів'єн Касс): Стадія сумнівів. «Невже це про мене?»

	Стадія порівняння. «Ось я і ось вони» Стадія терпимості. «Я можу з цим миритися» Стадія внутрішнього прийняття. «Це нормально» Стадія гордості. «Це мають знати інші» Стадія синтезу. «Ми всі люди» Завдання на СРС: 1. Розробка програми сексуальної просвіти для підлітків. Уявіть, що від Вас залежить впровадження програми сексуальної освіти, якою б Ви її зробили? 2. Передивіться вдома фільм «Дівчина з Данії» режесера Тома Хупера, знятий на основі однойменного роману Девіда Еберсхоффа, що розповідає про першу трансгендерну жінку, якій було зроблено операцію з корекції статі. Оберіть фрагменти, які б Ви хотіли обговорити на занятті. 3. Передивіться вдома фільм «Молитви за Боббі» режисера Рассела Малкея Оберіть фрагменти, які б Ви хотіли обговорити на занятті. Визначте класичні стадії усвідомлення гомосексуальності Боббі.
5	Тема 5. Психологія гендерно зумовленого насильства (ГНЗ). Питання для обговорення: 1. Теоретичні підходи до вивчення гендерно зумовленого насильства, провідних принципів, методів. 2. Який психологічний сенс Ви вкладаєте у поняття «насилля», «гендерне насилля»? 3. Ознаки здорових/нездорових стосунків 4. Віктимність 5. Модель циклічного характеру домашнього насильства(Леонор Уолкер) 6. Трикутник Карпмана. 7. Умови трансформації соціальних норм в суспільстві. 8. Нульова терпимість. Практичне завдання 1. Мозковий штурм: асоціації зі словосполученням «токсичні стосунки». 2. Вправа-тест «Здорові/токсичні стосунки» 3. Види психологічного насильства 4. Коло психологічного насильства 5. Типові моделі та прояви поведінки кривдника у психологічному насильстві 6. Маркери кривдника/-ці 7. Дискусія «Секс без згоди – це злочин?» Завдання на СРС: 1. Ознайомтесь із Конвенцією Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству 2011 року (№ 4952). 2. Опитайте здобувачів освіти, викладачів та знайомих: чи знайомі вони з цією конвенцією? Чи відомо їм про зміни у кримінальному кодексі України, що вступили у дію 11.01 20019 року щодо зґвалтування та сексуального насильства? Який висновок з опитування Ви можете зробити. 3. Що робити людині, яка зазнає психологічного насильства? 4. Що робити людині, яка вчиняє психологічне насильство? 5. Куди звертатися у випадку насильства? Як реагувати на домашнє насильство, якщо Ви стали його свідком? 6. Що Ви розумієте під поняттями «культура насильства», «культура зґвалтування», «насильницьке мислення»? 7. Чому гендерне насильство набуває прихованих форм? 8. Як Ви розумієте проблему правового та психологічного захисту від насильства? 9. Прояви домашнього насильства (фізичне, сексуальне, емоційне, психологічне, економічне насильство). 10. Ознаки емоційного насильства: аб'юз і газлайтінг 11. Гендерна віктимологія: портрети жертви і агресора.

	12. Види психологічної допомоги особам, постраждалим від гендерно зумовленого насильства
6	Тема 6. Гендерна психологія спілкування Питання для обговорення: 1. Як ми застосовуємо мову в науковому, літературному та буденному мовленні? 2. Які здобутки та недоліки «ранніх» досліджень гендеру? 3. Гендерно-лінгвістична рівність. Фемінітиви. 4. Створення гендеру у спілкуванні. 5. Гендерна експресія. 6. Гендерну комунікацію як відтворення норм гендерної ролі. 7. Здатність мови та мовленнєвих практик створювати та перетворювати гендерну ідентичність. . 8. Що таке гендерне спілкування з позиції соціально-рольового підходу? Завдання на СРС: 1. Яку роль відіграють фемінітиви в межах гендерного мовознавства і феміністської лінгвістики? 2. Як через мовленнєві практики відбувається конструювання гендерної ідентичності? 3. Який зв'язок між гендером та невербальною поведінкою?
7	Тема 7. Гендерна рівність. Гендерна нерівність. Сексизм та гендерна дискримінація. Питання для обговорення: 1. Гендерні атитюди. 2. Фемінізм як боротьба за рівні права і можливості жінок і чоловіків. 3. Поміркуйте і проаналізуйте суспільство довкола вас, а також своє середовище, громаду. Який приклад гендерної поляризації вас найбільше бентежить і чому? 4. Сексизм. Ворожий сексизм. Доброзичливий сексизм. Амбівалентний сексизм. 5. Дискримінація. 6. Гомофобія 7. Як можна запобігти сексизму та гендерній дискримінації? Завдання на СРС: 1. Звідки береться гендерна нерівність в Україні? 2. Оберіть у соц.мережах три фото. Поміркуйте над питаннями: Який гендерний стереотип представлений у цій ситуації? Наскільки він поширений? Чому ця ситуація визначається ними як ситуація сексизму чи дискримінації? Щодо кого виявляється пригнічення? Яка його форма? Як можна запобігти цій ситуації? 3. Кінолекторій «Гендерна дискримінація та сексизм». Передивіться вдома фільм «Біллі Елліот», режисера Стівена Долдри, за сценарієм Лі Холла. Оберіть фрагменти, які б Ви хотіли обговорити на занятті, які ілюструють явище сексизму та дискримінації, механізми їх дії.

Самостійна робота здобувача

Здобувачі вищої освіти самостійно опрацьовують питання за всіма темами в теоретичному або практичному аспекті. Самостійна робота з навчальної дисципліни «Гендерна психологія» включає: поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації.

У процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають оволодіти вміннями та навичками:

організації самостійної навчальної діяльності;

самостійної роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;

конспектування літературних джерел;

робота з довідковою літературою.

Види самостійної роботи здобувача освіти :

- підготовка до аудиторних занять – 20 год;
- підготовка до модульної контрольної роботи – 4 год;
- підготовку до заліку – 6 год.

Загалом – 30 год.

Політика та контроль

Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні навчальної дисципліни «Гендерна психологія» семестровий рейтинг здобувача формують: робота на семінарських заняттях і вчасне виконання модульної контрольної роботи. Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Відвідуваність і виконання завдань

Здобувачам вищої освіти важливо відвідувати лекції, оскільки на них висвітлюватиметься систематизований навчальний матеріал в обсязі, достатньому для опанування дисципліни здобувачем освіти, що дасть змогу краще підготуватись до семінарських занять і в цілому опанувати дану дисципліну. Відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь здобувача вищої освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Рейтинг здобувача вищої освіти значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на семінарських заняттях. Кожне пропущене семінарське заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг з дисципліни. У разі пропуску семінарського заняття здобувачем вищої освіти обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі завдання. Контроль знань (розуміння) здобувачем вищої освіти пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, з яким можна ознайомитися на сайті кафедри психології та педагогіки.

Теми і завдання для семінарських занять передбачені робочою програмою дисципліни (силабусом), доступною з особистого кабінету здобувача вищої освіти в системі «Кампус», гугл класі або на сайті кафедри психології та педагогіки.

На лекціях та семінарських заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, пов'язаних з навчанням. Бажано, щоб на семінарському занятті здобувачі освіти використовували підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття. При освоєнні дисципліни здобувачі вищої освіти користуються такими основними засобами роботи: підручниками, посібниками, періодичними виданнями, словниками, інструктивно-методичними матеріалами до семінарських занять; інформацією з мережі Internet; відеозаписами.

Комп'ютерне забезпечення. При підготовці до занять практичного курсу, а також безпосередньо на семінарських заняттях здобувачі вищої освіти користуються комп'ютерами для таких видів роботи: оформлення звітів; отримання інформації з мережі Internet; демонстрації презентацій; перегляду навчальних відеозаписів.

Форми роботи

Лекції, семінарські заняття. Тематика лекцій висвітлена у робочій програмі (силабусі) дисципліни. Вітаються питання від здобувачів вищої освіти до викладача під час лекції. Викладач може ставити питання окремим здобувачам вищої освіти або загалом аудиторії. Допускається діалог між здобувачами вищої освіти і викладачем на лекції.

На семінарських заняттях використовуються методи: диспут, робота парами, тріадами, круглий стіл, ситуаційні задачі; групові дискусії при вивченні проблемних питань. На семінарських заняттях проводиться усне опитування і тестування здобувачів вищої освіти. Готуючись до семінарських занять, здобувач освіти має чітко усвідомлювати зміст запитань, дати розгорнуту відповідь на них та/або відповісти на тестові завдання. Під час семінарських занять викладач резюмує сильні і слабкі місця у доповідях здобувачів вищої освіти, вказує на помилки, якщо такі є, дає відповіді на додаткові питання здобувачів вищої освіти з теми семінарського заняття. Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять, основна мета якого – забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої

освіти, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем для коригування методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти для планування самостійної роботи. Форми поточного контролю: усне опитування, колоквиум, виступ здобувача вищої освіти із доповіддю або повідомленням, участь у обговоренні питань на семінарських заняттях, робота в групах, на освітніх платформах.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагиату <https://rb.gy/agihij>, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів вищої освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: опитування за темою заняття, модульна контрольна робота.

Календарний контроль: За встановленими в PCO критеріями та результатами заходів поточного контролю здобувачів проводиться календарний контроль, порядок проведення якого визначено у Положенні про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського. <https://osvita.kpi.ua/node/32>

Викладач оцінює роботу здобувача вищої освіти на кожному семінарському занятті, але конкретна підсумкова кількість балів за роботу на **семінарських** заняттях виставляється викладачем під час **першого і другого календарного контролю** – на сьомому і тринадцятому тижнях навчання відповідно. Рейтинг здобувача освіти станом на 7-й і 13-й тиждень навчання повідомляється здобувачу на занятті чи в особистому кабінеті електронного кампусу

Семестровий контроль: залік

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача освіти з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) відповіді та доповнення відповідей інших здобувачів у процесі дискусії на семінарських заняттях;
- 2) написання модульної контрольної роботи.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Робота на семінарських заняттях:

Максимальна кількість балів складає 70 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 10):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої освіти у процесі дискусії; обов'язкова	9-10
---	------

активна участь в групових формах роботи (якщо такі заплановані на занятті)	
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	6-8
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування Або відсутність відповіді, ухиляння від участі у семінарському занятті	0

Здобувач вищої освіти отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на проведених семінарських заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу. Належна підготовка здобувача до семінарського заняття займатиме в середньому 1-1,5 години.

Викладач оцінює роботу здобувача на кожному семінарському занятті, але конкретна підсумкова кількість балів за роботу на семінарських заняттях виставляється викладачем під час першого і другого етапу проміжної атестації – на сьомому і тринадцятому тижнях навчання відповідно. Рейтинг здобувача освіти станом на 7-й і 13-й тиждень навчання повідомляється здобувачу на занятті чи в особистому кабінеті електронного кампусу.

2. Складання модульної контрольної роботи

На останньому (передостанньому) лекційному занятті здобувачі виконують модульну контрольну роботу. Модульна контрольна робота містить 30 тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді, серед яких правильною є лише одна. Задача здобувача – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на думку здобувача) та позначити його у будь-який зручний спосіб.

Здобувач може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення здобувача з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Максимальна кількість балів складає 44 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

вірно виконано всі тестові завдання	30
вірно виконано більше 60% тестових завдань	18-29
вірно виконано менш 60% тестових завдань	0

Розрахунок шкали (R) рейтингу:

Сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$RD = 70 + 30 = 100 \text{ балів.}$$

Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та набрали 60 і більше балів, отримують відповідну рейтингову оцінку без потреби проходження заходу семестрового контролю.

Здобувачі, які виконали умови допуску до заліку, але набрали менше 60 балів, а також ті, хто бажають підвищити свою рейтингову оцінку, проходять захід семестрового контролю у формі, яка визначена в силабусі, при цьому семестровий контроль оцінюється у 100 балів. У разі складання заліку використовується «жорсткий підхід» (береться результат заліку).

Перелік питань до залікової контрольної роботи наведено у Додатку 1.

Умовами допуску до семестрового контролю є відсутність заборгованостей з модульної контрольної роботи.

Рейтингова оцінка повідомляється здобувачу вищої освіти безпосередньо на заліку під час сесії.

Залікова контрольна робота складається зі 100 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни та виконується письмово.

Залікова контрольна робота проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувачами вищої освіти лише під час проведення заліку.

Максимальна кількість балів складає 100 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконано правильно (кожне з 100)	1
Тестове завдання виконано неправильно (кожне з 100)	0

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Визнання результатів **неформальної/інформальної освіти** регулюється «Положенням про визнання в КПП ім. І. Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті» (<https://osvita.kpi.ua/node/179>), згідно з яким визнання результатів навчання проводиться, як правило, до початку семестру. Освітній компонент може бути зарахований частково або повністю за результатами подання документів (сертифікатів) про проходження професійних курсів/тренінгів, онлайн освіти тощо за тематикою освітнього компонента.

Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам

Працюючи на лекції здобувачу варто конспектувати основні поняття, ознаки, класифікації, визначення, про які розповідатиме викладач. Якщо здобувач буде уважно слухати, фіксувати відповідний матеріал, потім прочитає цей текст, застосує його при підготовці до семінарського заняття. Якщо після цього здобувач презентує свою обґрунтовану позицію (думку), критично оцінить позиції (думки) інших здобувачів, ставитиме питання викладачу та здобувачам – обсяг засвоєного ним навчального матеріалу і глибина його розуміння збільшуватиметься в рази.

Готуючись до семінарського заняття здобувач має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковою навчальною літературою. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений здобувач не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж здобувач не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо здобувач не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. При цьому не треба боятися помилитися – одним з важливих завдань вивчення гуманітарних дисциплін є вироблення вміння логічно мислити і відповідно висловлювати власні думки. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи здобувача і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише

правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доценткою кафедри психології та педагогіки, к.психол.н, доценткою, Сербовою Ольгою Вікторівною

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 6 від 08. 12. 2025 р.)

Погоджено Методичною радою університету (протокол № 9 від 26.06. 2026 р.)

Орієнтовні питання до залікової контрольної роботи

1. Предмет і структура гендерної психології.
2. Теоретичні основи гендерної психології.
3. Поняття статі і гендеру.
4. Методи гендерної психології.
5. Моделі розвитку гендерної ідентичності.
6. Психаналітичний підхід до розвитку гендерної ідентичності.
7. Характеристика соціальних теорій гендерної ідентичності.
8. Феміністська критика теорій гендерної ідентичності.
9. Поняття гендерних стереотипів та їх ролі в різних сферах життя.
10. Поняття про гендерні ролі.
11. Теорія С. Бем.
12. Традиційні жіночі ролі та їх характеристика.
13. Чоловіча гендерна роль і норми, що до неї входять.
14. Інститути соціалізації та їх вплив на формування гендерної ідентичності.
15. Гендер і спілкування.
16. Поняття сексизму.
17. Материнство та татівство.
18. Гендер та насильство. Види насильства.
19. Сексуальне насильство та його психологічні наслідки.
20. Поняття про паспортну, генетичну, гонадну, морфологічну і церебральну стать.
21. Медичні та біологічні дані про відмінності та схожість організмів чоловіка та жінки.
22. Гендерна ідентичність: характеристика поняття та етапи формування.
23. Характеристика типів гендерної ідентичності: маскулінність, фемінність, андрогінність.
24. Поняття та види інтерсекс-особистостей.
25. Гендерна диференціація і формування гендерної ідентичності.
26. Конструювання гендеру у засобах масової інформації та комунікації.
27. Анімація, художній фільм, реклама як інструменти гендерних технологій.
28. Залежність гендерних ролей від культури й епохи.
29. Вплив релігії на гендерні стереотипи
30. Зміна гендерних ролей, гендерний конфлікт і різноманіття гендерних ролей
31. Статеврольовий опитувальник С. Бем: суперечки з приводу концепції андрогінії.
32. Психологічні механізми та основні інститути гендерної соціалізації.
33. Поняття про гендерну роль.
34. Феноменологія гендерних ролей: норми жіночої гендерної ролі і норми чоловічої гендерної ролі
35. Сексизм щодо чоловічих та жіночих ролей.
36. Аналіз обмежень, що накладаються традиційними жіночими та чоловічими ролями.
37. Проблема традиційних чоловічих норми (успішності/статусу; фізичної, емоційної, розумової твердості: антижіночності).
38. Сучасні негативні зміни жіночих ролей: маскулінізація (соціальна експансивність, надмірна змагальність за лідерство), крайня фемінізація (пасивність та бажане узалежнення від суб'єктів підтримки).
39. Розподіл ролей у сім'ї.
40. Альтернативні форми сім'ї.
41. Відмова від сім'ї (сингл-статус) та течія «чайлд-фрі».
42. Сім'я та кар'єра: гендерні особливості.

43. Особливості мовної поведінки чоловіків і жінок; використання сленгу та гумор.
44. Поняття гендерно зумовленого насильства і домашнього насильства.
45. Прояви домашнього насильства (фізичне, сексуальне, емоційне, психологічне, економічне насильство).
46. Ознаки емоційного насильства: аб'юз і газлайтінг
47. Гендерна віктимологія: портрети жертви і агресора.
48. Види психологічної допомоги особам, постраждалим від гендерного насильства.
49. Гендерні аспекти дослідження впливу ЗМІ на формування особистості.
50. Кроскультурні дослідження гендеру.
51. Психологічні та соціальні функції гендерних стереотипів.
52. Гендер і професійна діяльність: надії і чекання, професійна сегрегація, стереотипи і дискримінація, фінансова нерівність.
53. Гендерні відмінності в стилі лідерства.
54. Розвиток жіночої кар'єри та баланс між кар'єрою і родиною.
55. Статус жінки в організації: проблема «скляної стелі».